

(The Wall Street Journal, 01.6.2010)

Криза евра је само први весник

Совјетски блок пропао је пре 20 година, не услед војног напада капиталистичких империјалиста, већ под притиском унутрашњих економских противречности, као што би сам Карл Маркс можда рекао.

Ову имплозију, неизбежну након смене пар генерација, није предвидео нико сем шаке економиста, гоњених непоколебљивом вером у законе слободног тржишта. Данас, исти закони нам омогућавају да предвидимо распад Европе, са кризом евра као првим весником истог.

Тржишта су често критикована због недостатка визије, због свог "краткорочног приступа", да употребимо преферирани берзански жаргон. Али такво тумачење подразумева озбиљно неразумевање тога шта је тржишна цена, чак и спекулативна – посебно, заправо, спекулативна цена. Једна цена на слободном тржишту укључује све могуће и расположиве информације, не само о садашњости већ и о прошлости и будућности.

Мање софистицираним речима, можемо рећи да они који имају новац - "богати", било добри или лоши - воде рачуна о много даљој будућности него политичари који само брину о свом поновном избору. Чувени "зид пара" је зид на коме је записана будућност, баш како је то било и код Валтазара ([Данило](#) 5:25).

Данас, тржишта антиципирају не само катастрофалне свакодневне последице наводних "лекова" који је требало да убрзају крај финансијске кризе која је отпочела у САД пре две године, већ, а такође и изнад свега, неспособност Европе да се надмеће на

светском тржишту, у садашњем стању ствари спутана теретом јавног дуга, који је драстично порастао, и то управо због примене горепоменутих лекова.

"Грозни шпекуланти" су у своје компјутерске програме убацили и дугове који су генерисани финансирањем пензионих система из текућих прилива ([pay-as-you-go](#)). Ове обавезе расту сваким даном пошто је њихово финансирање све скупље јер је реформа одоцнела или је била нестручно спроведена. Самодеструкција државе благостања – која са собом носи све мање деце, а све више незапослених, све мање штедње, а све више пореза – у року од пар генерација, ништа се мање лако не да предвидети него пад совјетског система. И порицали то политичари или не, тржишта то врло добро знају и узимају све у обзир.

Заправо, политичари су сада свесни да се ближи дан свођења рачуна.

Француски председник Никола Саркози хита да помогне Грчкој, залажући се за успостављање мало извесне Европске економске владе, и журећи да доврши најновију пензиону реформу, без обзира на политичку цену пре избора, како би покушао да спречи понижавајући пад рејтинга Француске на финансијским тржиштима, што би за последицу имало додатно повећање терета дуга и велики политички шамар, и политички и лични.

Накнадна памет и накнадна борба, леђима уза зид, било би прикладнији опис свега тога.

Сем уколико се не деси некакво чудо на "социјалном плану" (пензије, тржиште рада, здравствено осигурање), што није основано за очекивати, и уколико се "термометар" рејтинга неким чудом не поломи, деградирање рејтинга француске државе је неизбежно. Тренутни јавни дуг једноставно није одржив. Оно што важи за Француску може се рећи да важи за већину европских земаља, огрезлих у исту колотечину.

Велике историјске прекретнице обично настају из комбинације прилике и нужде: једна варница запали буре барута. Искра је долетела из америчке [саб-прајм кризе](#) (још један плод државе благостања).

Предвидљиви колапс Европе

Пише: Филип Симоно
петак, 04 јун 2010 16:20

Бурад с барутом су дефицити нагомилавани преко 30 година. Ми управо доживљавамо њихову експлозију, и она ће стару Европу избацити из глобалне конкуренције задуго.

Филип Симоно (Philippe Simonnot) је директор париског Удружења за упоредну економију (*Paris's Atelier de l'economie contemporaine*) и директор Монтарног семинара на либералном Институту [Turgot](#).

(Превод: **Василије Д. Мишковић**)